

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER
OF COMMERCE

Mótun stefnu og framtíðarsýnar í íslenskri ferðaþjónustu

Björn Brynjúlfur Björnsson
hagfræðingur Viðskiptaráðs Íslands

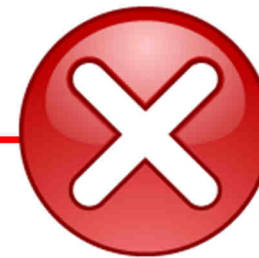
18. febrúar 2015

Það sem er í þessari kynningu – og það sem er ekki í henni

- Samantekt á **núverandi stöðu** og þjóðhagslegum áhrifum ferðapjónustunnar
- Hugmyndir að **árangursmælingum** fyrir áhrif ferðapjónustunnar á lífskjör
- Útlisting á þeim **sjónarmiðum** sem Viðskiptaráð telur að þurfi að hafa **vægi** við stefnumótun fyrir ferðapjónustu

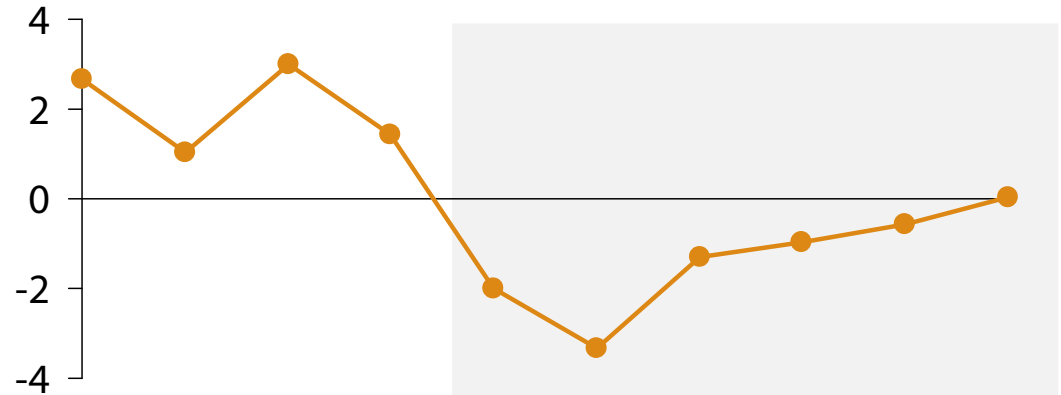

- Spá um **framtíðarþróun**, hvort sem átt er við fjölda ferðamanna, áhrif á gjaldeyristekjur, VLF eða annað
- **Útfærðar tillögur** um nauðsynlegar aðgerðir af hálfu hins opinbera til að styðja við greinina
- **Nákvæm útlisting** á þeim **gögnum** sem dygðu til að meta árangur í ferðapjónustu

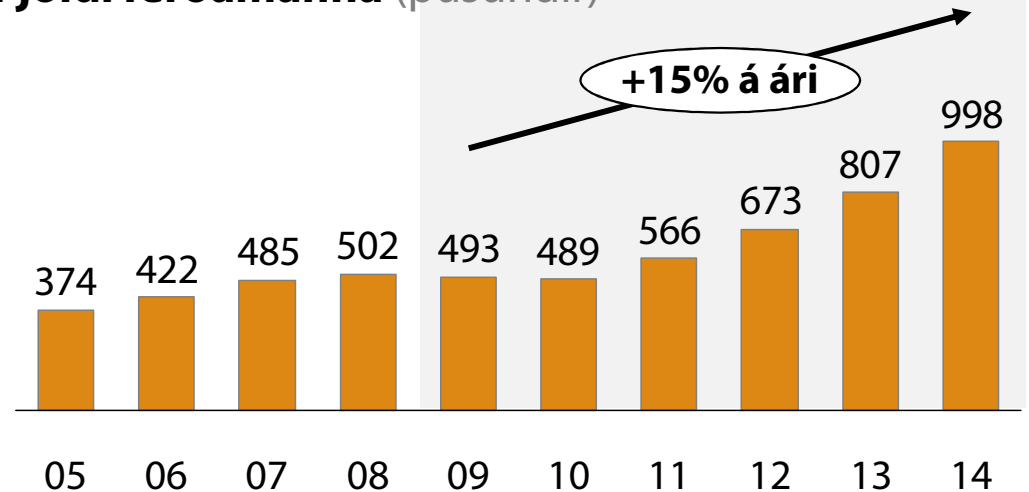
Ferðapjónustan hefur haft jákvæð áhrif á lífskjör í efnahagslægð undanfarinna ára ...

- Í kjölfar falls fjármála-kerfisins myndaðist **framleiðsluslaki** og atvinnuleysi
- Vöxtur ferðapjónustunnar gegndi lykilhlutverki við að **rétta lífskjör af á ný** með fjölgun starfa og auknum útflutningstekjum
- Þessi vöxtur var því gott **“kreppumeðal”** og kom á afar heppilegum tíma

Framleiðsluspenna / -slaki (% af VLF)

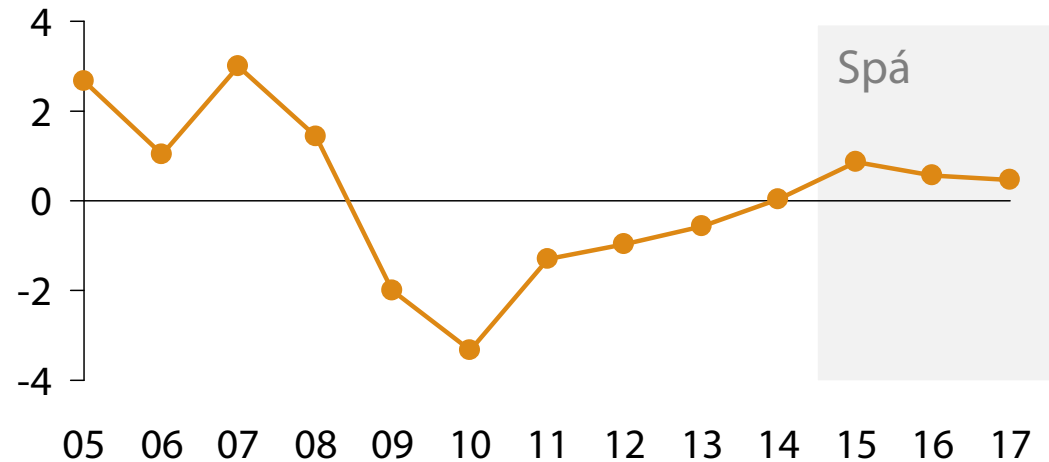
Fjöldi ferðamanna (þúsundir)

... en að óbreyttu mun ávinningur af frekari vexti geirans á næstu árum vera minni en verið hefur

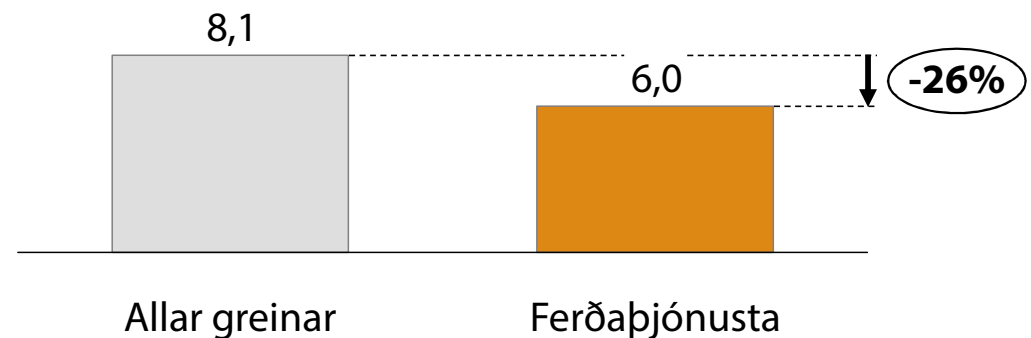
- **Framleiðslulakinn er horfinn** og orðinn að spennu og ólíkar atvinnugreinar keppast um vinnuafli
- **Framleiðni vinnuafls er lág** í ferðapjónustu samanborið við meðaltal á Íslandi
- Frekari vöxtur án þess að framleiðni batni mun því hafa **minni jákvæð áhrif á lífskjör** en raunin hefur verið hingað til

Framleiðsluspenna / -slaki (% af VLF)

Framleiðni vinnuafls

Virðisauki á stöðugildi á ári, m.kr. (2010)

Einblína þarf á leiðir til að auka verðmæti fram yfir magn í greininni með skýrum árangursmælikvörðum

Megin- markmið

- **Framleiðni vinnuafls:** Virðisauki á stöðugildi
- **Framleiðni fjármagns:** Arðsemi, virðisauki á fjármagnseiningu
- **Arðsemi auðlindar:** Tekjur á ferðamann, skattar á ferðamann

Áhrifapættir

- Árstíðasveiflur
- Gæði og landfræðileg dreifing gistingar
- Virðisaukaskattgreiðslur greinarinnar

Almenn tölfræði

- Fjöldi ferðamanna
- Fjöldi gistinguátta
- Meðaldvalartími

Nokkrir þættir standa ferðapjónustunni fyrir þrifum þegar kemur að aukinni framleiðni í greininni

1 Auðlinda- stjórnun

- **Skýra þarf hlutverkaskiptingu í auðlindastjórnun** ferðapjónustu svo svigrúm til verðmætasköpunar í greinni verði aukið¹

2 Stýring ferðamanna- straums

- **Skapa þarf að umgjörð og hvata sem breytir ferðamannastraumi** til að draga úr átroðningi og tryggja sjálfbæra uppbyggingu til lengri tíma litið

3 Rekstrar- umhverfi

- Tryggja þarf að umhverfi þegar kemur að **stofnanaumgjörð, virðisaukaskatti og leyfisveitingum** sé með **sem einföldustum hætti** svo rekstur í ferðapjónustu sé hagkvæmur³

1 Sjá tillögu verkefnisstjórnar Samráðsvettvangs um aukna hagsæld á Íslandi (fyrsta tillaga fyrir auðlindageira)

2 Sjá tillögu verkefnisstjórnar Samráðsvettvangs um aukna hagsæld á Íslandi (fimmta tillaga fyrir auðlindageira)

3 Sjá meðal annars Boston Consulting Group (2013) „Northern Sights: The future of tourism in Iceland“

1 Skýra þarf hlutverkaskiptingu þegar kemur að auðlindastjórnun í ferðaþjónustu

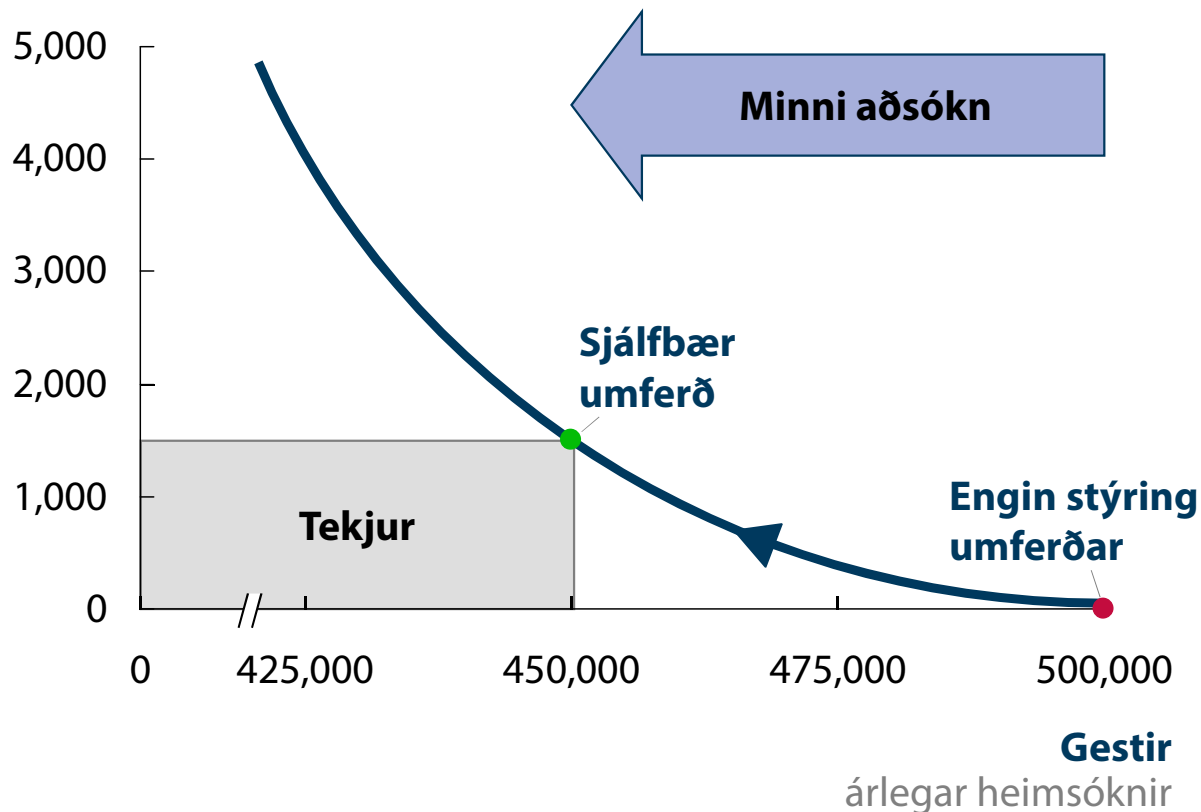
- Auðlindastjórnun í ferðaþjónustu er **flókin og án skýrrar hlutverkaskiptingar**
- Til samanburðar er **skýr verkaskipting í sjávarútvegi og há framleiðni** ríkir í greininni
- Samráðsvettvangur um aukna hagsæld hefur lagt fram **tillögu um nýtt fyrirkomulag**

2 Draga þarf úr átroðningi með aðgangsgjöldum að vinsælustu áfangastöðunum

Áhrif stýringar með aðgangsgjöldum

Aðgangseyrir

ISK

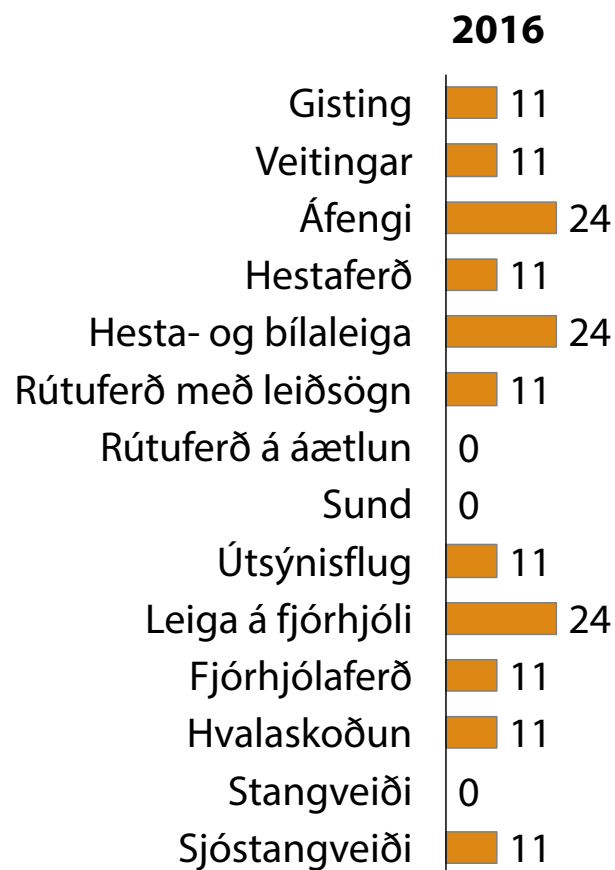

- Aðgangseyrir **dregur úr umferð og þar með umhverfisskaða** vegna átroðslu
- **Draga má úr árstíðabundnum sveiflum** með því að breyta aðgangseyri eftir árstíðum
- Þær tekjur sem skapast nýtast til að **fjárfesta í innviðum** á viðkomandi áfangastöðum

3 Gera þarf rekstrarumhverfi ferðapjónustunnar hagkvæmara á sviðum skattheimtu, leyfa og stofnana

Virðisaukaskattur í ferðapjónustu¹

Stofnanaumgjörð í ferðapjónustu²

Stofnanir

- Hagstofa Íslands
- Rannsóknarmiðstöð ferðamála
- Nýsköpunarmiðstöð Íslands
- Ferðamálastofa
- Íslandsstofa
- Ferðamálaráð
- Framkvæmdasjóður ferðamannastaða

Ráðuneyti

- Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið,
- Umhverfisiráðuneytið,
- Fjármála- og efnahagsráðuneytið
- Utanríkisráðuneytið

- **Rekstrarumhverfi í ferðapjónustu er óhagkvæmt**, hvort sem litið er til skatta, leyfisveitinga eða stofnanaumgjarðar
- **Einfalda þarf virðisaukaskattinn** og koma allri ferðapjónustu í eitt þrep
- **Fækka þarf stofnunum í ferðapjónustu** svo þær styði betur við heildstæða langtímastefnu

¹ Úr kynningu Völu Valtýsdóttur hjá Deloitte á Skattadeginum 2015

² Sjá nánari umfjöllun í Boston Consulting Group (2013) „Northern Sights: The future of tourism in Iceland“

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER
OF COMMERCE